

موسسه تحقیقات کشاورزی ویم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

عدس کیمیا

رقم پر محصول و پایدار جهت کشت پاییزه در مناطق معتدل سرد و نیمه گرمسیر دیم کشور

سطح زیر کشت عدس در ایران ۲۲۰ هزار هکتار است که ۹۳٪ درصد آن در شرایط دیم کشت می‌گردد. کانادا با ۱۳۰۶ کیلوگرم در هکتار بالاترین و ایران با ۴۵۷ کیلوگرم در هکتار، پایین‌ترین عملکرد در واحد سطح را دارند. عوامل مختلفی در پایین بودن عملکرد گیاه عدس موثر می‌باشد که از جمله مهمترین آنها می‌توان به پتانسیل پایین عملکرد ارقام بومی و عدم رعایت نکات به‌زراعی توسط کشاورزان عدس کار اشاره نمود. بیشتر کشاورزان از ارقام محلی برای کشت استفاده می‌نمایند. بیماری پژمردگی فوزاریومی از جمله بیماری خسارت‌زا در کشور می‌باشد که غالباً در منطقه بيله سوار مغان از اهمیت زیادی برخوردار بوده و متأسفانه کلیه ارقام محلی نیز به این بیماری حساس هستند. خوشبختانه تاکنون گزارشی مبنی بر خسارت بیماری برق‌زدگی از مزارع عدس ایران گزارش نشده است لذا به نظر می‌رسد که این بیماری از اهمیت کمتری در کشور برخوردار می‌باشد. کشاورزان عدس را در مناطق مختلف کشور در بهار کشت می‌کنند. زمان کاشت یکی از عوامل مهم و موثر در رسیدن به عملکردهای بالا محسوب می‌گردد و هرگونه تاخیر در زمان کاشت موجب کاهش طول دوره رشد شده و عملکرد را کاهش می‌دهد. نظر به اینکه ارقام عدس می‌توانند سرمای زمستان را در مناطق معتدل سرد، معتدل و نیمه گرمسیری تحمل نمایند بنابراین کشت پاییزه در این مناطق می‌تواند ضمن افزایش میران بهره‌وری مصرف آب حاصل از بارش‌های زمستانه، موجب افزایش چشمگیر عملکرد در واحد سطح گردد.

به طور کلی میانگین عملکرد این رقم در کلیه آزمایشات A تست، B تست، سازگاری، تحقیقی - تطبیقی و تحقیقی و ترویجی در سالهای مختلف ۱۱۳۳ کیلوگرم در هکتار می‌باشد در صورتی که میانگین عملکرد ارقام شاهد در آزمایشات فوق‌الذکر ۸۰۷ کیلوگرم در هکتار بود که نشان می‌دهد این لاین ۴۰ درصد عملکرد بالاتری نسبت به ارقام شاهد تولید نموده است. میانگین وزن صد دانه این رقم در طول سال‌های بررسی ۵ گرم بوده در صورتیکه وزن صد دانه ارقام محلی ۳ گرم بوده است. با توجه به اینکه این رقم در استان‌های کرمانشاه، لرستان، ایلام، شیروان و گلستان بالاترین عملکرد را نسبت به سایر لاین‌ها و ارقام محلی تولید نموده است و همچنین نتایج تجزیه پایداری آن حاکی از این است که این رقم پایدارترین رقم در بین لاین‌ها و ارقام مورد بررسی بوده است لذا این رقم برای کشت در مناطق مورد اشاره در سال ۱۳۸۸ با نام کیمیا معرفی گردید.

موسسه تحقیقات کشاورزی ویم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

توجیه اقتصادی:

میانگین عملکرد دانه رقم عدس در سالهای مختلف بررسی در استان‌های کرمانشاه، لرستان، ایلام، شیروان، نسبت به ارقام شاهد محلی ۴۰ درصد بیشتر بود. با توجه به سطح زیر کشت عدس در مناطق یاد شده که بالغ بر ۶۱۰۰۰ هکتار در شرایط دیم می‌باشد، با ترویج و جایگزینی این رقم در مزارع کشاورزان این مناطق، بیش از ۱۰۰۰۰ تن افزایش تولید در سال بدست خواهد آمد که با در نظر گرفتن قیمت عدس (در حدود ۸۰۰۰ ریال)، سالیانه بطور متوسط مبلغ ۸۰ میلیارد ریال ارزش افزوده عاید کشور خواهد شد.

